

A JOG TERMÉSZETÉRŐL ÉS HASZNÁRÓL

IV. rész Bírászkodás

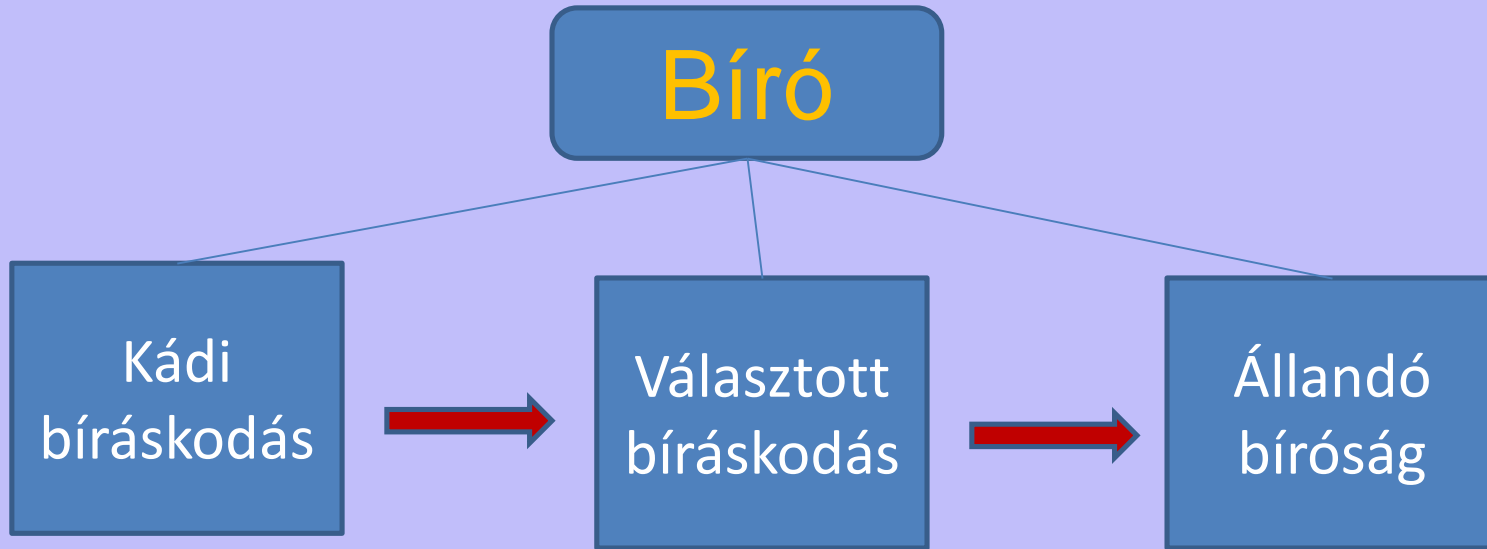
**SZÍNHÁZ- ÉS FILMMŰVÉSZETI
EGYETEM, DLA KÉPZÉS, 2014**

Nagy Boldizsár kurzusa

Bíró Csaba és Dudás Dóra bevonásával

A BÍRÓI FUNKCIÓ HELYE

KÖZVETÍTŐ – BÍRÓ – HATALMI DÖNTÉSHOZÓ

	Mit választanak a felek?	
A kérdést	A kérdést	A kérdést (az egyik fél)
	A bírót	(A bíró és a jog a törvény által meghatározott)
	Az alkalmazandó anyagi és eljárásjogot	

JEROME FRANK: A JOG ÉS A MODERN ÉRTELEM (1930) TAKÁTS PÉTER ELTE ELŐADÁSÁNAK ÉRTELMEZÉSÉBEN

„A **bírói ítélet kialakulásának lelki mechanizmusa nem a logika szabályait követi; azaz az nem** logikai folyamat, s különösen nem szillogizmus. A bírói ítélet úgy alakul ki – hangsúlyozta Frank, aki maga is bíró volt –, hogy az ügyet áttanulmányozva a bíró fejében kialakul egy „előzetes ítélet”, s a tárgyalóteremben a bíró ehhez keresi hozzá a tényeket. Ha nem talál ehhez illő, ezt alátámasztó tényeket, akkor egy újabb előzetes ítéletet alkot, és az ún. „próba– hiba” [*trial and error*] eljárás keretében ehhez keres tényeket. Mindezt addig folytatja, amíg „előzetes ítélete” és a feltárt tények össze nem passzolnak.”

„A **bírói szubjektum döntően** rányomja bélyegét az ítéletre (különösen akkor, ha a tények lehetővé teszik a választást a bíró számára; pl. két ellentétes tanúvallomás esetén). A bíró ilyenkor szubjektív benyomásai, a habitusa, emlékei, személyes értékei és attitűdjei szerint fog dönteni. S mivel ezek az ember élete során folyamatosan változnak, ezért – hangzik Frank később sokat idézett megállapítása – **ugyanabban az ügyben, ugyanaz a bíró tíz év múlva másképpen fog dönteni, még ha a** jogszabályok változatlanok is, ugyanis ő maga megváltozik. Az ítélezésben szerepet játszó pszichológiai szempontok súlya, így a bíró általános értékrendje, attitűdjei, a jog funkciójáról alkotott elképzelései, gyermekkori élményei és emlékei, a különböző érzelmi állapotai, sőt (hogy az egyetemi évek fontosságára is utaljak) a jogi oktatás során kialakult elgondolásai stb. azóta is a jogelméleti gondolkodás központi kérdései.”

[http://www.ajk.elte.hu/HallgatoInformaciok/TanszkekHirei/AllamEsJogelmelet/Jogbolcseleti%20Eloadasok/Jogbolcseleti%20eloadasok%202008%20\[2%20\]1.pdf](http://www.ajk.elte.hu/HallgatoInformaciok/TanszkekHirei/AllamEsJogelmelet/Jogbolcseleti%20Eloadasok/Jogbolcseleti%20eloadasok%202008%20[2%20]1.pdf) – látogatva 2009.május 7.

Zavarbaejtő kérdések

- A Bíróságok számának **növekedése és specializálódásuk** kívánatos-e? (Tengerjogi Bíróság, Nemzetközi Büntetőbíróság, törvényszékek, emberi jogi bíróságok, regionális gazdasági bíróságok, a Környezetvédelmi Bíróság ötlete)
- Fejlettebb-e egy jogrendszer, ha **több ügyet** visznek Bíróság elé?
- Politikai kérdések** eldönthetőek-e jogi eszközökkel? (Nicaragua, Lockerbie, Nukleáris fegyverek használata, a Fal Palesztinában)
- Lehet-e a jogi igazság (a helyes döntés) **szavazás** tárgya?

KÖSZÖNÖM!

NAGY BOLDIZSÁR

E-mail: nagyboldi@ajk.elte.hu

www.nagyboldizsar.hu

CEU IRES

Budapest, 1051

Nádor u. 9.

Tel.: +36 1 242 6313, Telefax: +36 1 430 0235